

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΚΤΟΣ

1883

[ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6. — ΔΒΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 89.

1883

ἘΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ'

Συνδρομή ἑτησίαν Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 30. - Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰαννουαρίου καὶ τῶν ἑξῆς καὶ εἰς ἑτήσια - Ἐργασίον τῆς Διοικήσεως: Ὅμιλος Ἀρχιερατικῶν

24 Ἰουλίου 1883

Ο ΠΑΤΗΡ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

[Μυθιστορία Α. Ἀλεξό. - Μετάφρασις Π. Ι. Φίλιππου].

Συνέχεια τῆς σελ. 403.

θ'

Εἶνε σήμερον ἡ 10 Αὐγούστου, ἡ ἡμέρα ἣ- τις μέλλει νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Ἰωάννην εἰς Λογγεβάλ.

Ἡ Μπεττίνα ἀφουπώσασα λίαν πρῶτὴ ἐγεί- ρεται καὶ κατ' εὐθείαν σπεύδει πρὸς τὸ παρά- θυρον. Ἡλίου λαμπρὸς διαπερᾶ καὶ διαλύει ἡ- δὴ τοὺς ἑωθινούς ἀτμούς. Τὴν προηγουμένην νύ- κτα ὁ οὐρανὸς ἦτο ἀπειλητικὸς καὶ συννεφώ- δης, ἡ δὲ Μπεττίνα ὀλίγην ὥραν μόνον κοι- μηθεῖσα, ἦτο ἐξυπνος ὄλην τὴν νύκτα καὶ δι- εννοεῖτο:

— Φθάνει μόνον νὰ μὴ βρέχῃ αὐρίον τὸ πρῶτ' Ὁ καιρὸς λοιπὸν εἶνε θαυμασίως, ἡ δὲ Μπετ- τίνα οὕσα ὀλίγον τι δεισιδαίμων, ἀναλαμβάνει θάρρος καὶ ἐλπίδα, καὶ ἀφ' οὗ ἡ ἡμέρα ἀρχε- ται καλῶς, καλῶς καὶ θὰ λήξῃ.

Ὁ κύριος Σκῶτ ἦτο ἤδη ἐν Λογγεβάλ πρὸ τινων ἡμερῶν. Ἡ Μπεττίνα ἀνέμενον αὐτὸν μετὰ τῆς Σουζῆς καὶ τῶν παιδιῶν, ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας τῆς Κάβρης καθ' ἡν ἡμέραν κατέ- πλεε τὸ ἀτμόπλοον.

Κατησπασθῆσαν ἐπανειλημμένως ἀλλήλους μετὰ πολλῆς στοργῆς, μεθ' ὃ ὁ Ῥιχάρδος ἀ- ποτεινόμενος πρὸς τὴν γυναικαδέλφην του εἶπε γελῶν:

— Νάχωμε καλὸ ῥῶτῆμα, πότε γίνονται οἱ γάμοι;

— Ποῖοι γάμοι;

— Μὲ τὸν κύριον Ἰωάννην Ῥαιναλδον.

— Ἄ! ἡ ἀδελφὴ μου σ' ἔγραψε;

— Ἡ Σουζῆ; μὲ συγχωρεῖς . . . ἡ Σουζῆ δὲν μ' εἶπε τίποτε . . . σὺ μὲ το ἔγραψες, κυ- ρία μου. Ὅλα σου τὰ γράμματα, δύο τῶρα μῆ- νας ἄλλο θέμα δὲν ἔχουν παρὰ μόνον τὸν νέον ἀξιωματικόν.

— Ὅλα μου τὰ γράμματα;

— Ναι, ναι . . . καὶ μ' ἔγραψες συχνότερα καλιέκτενέστερον. Δὲν παρακανοῦμαι, ἀλλὰ τέ- λος πάντων σ' ἐρωτῶ πότε θά μου παρουσιάσῃς τὸν γαμβρόν μου.

ΤΟΜΟΣ—ΙΣΤ'—1883

Καὶ οὕτως μὲν ἔλεγε ταῦτα παίζων, ἀλλ' ἡ Μπεττίνα ἀπεκρίθη:

— Μετ' οὐ πολὺ, ἐλπίζω.

Ὁ κύριος Σκῶτ μαθηθεὶς ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον. Ὅτε δ' ἐπανήργοντο, ἐν τῇ σιδη- ροδρομικῇ ἀμάξῃ ἐζήτησεν ἡ Μπεττίνα τὰς ἐ- πιστολάς τῆς, ὃ δὲ Ῥιχάρδος τὰς ἔδωκε. Τὰς ἀναγινώσκει ἐκείνη, καὶ ὄντως περὶ ἐκείνου καὶ μόνου γίνεται λόγος ἐν ἐκάστη σελίδι τῶν ἐπιστολῶν τούτων! Ἀνευρίσκει ἐν αὐταῖς λε- πτόμερως ἐκτεθειμένην τὴν διήγησιν τῆς πρῶ- τῆς συναντήσεως. Ἴδου ἡ περιγραφή τοῦ Ἰωάν- νου ἐν τῷ κηπαρίῳ τοῦ πρεσβυτέρου φορυῖν- τος τὸ ἀχρύρινον σιαδιδόν του καὶ κρατούντος τὸ φαβεντιανὸν σαλατοδοχεῖον . . . καὶ κατω- τέρω ὁ κύριος Ἰωάννης καὶ ἀείποτε ὁ κύριος Ἰωάννης! Ἐκ πάντων τούτων ἀνακαλύπτει ὅτι τὸν ἠγάπα πολὺ πρότερον ἢ ὅσον ἐνόμιζε.

Εἶνε λοιπὸν ἡ 10 Αὐγούστου. Πρὸ ὀλίγης ὥρας ἔληξε τὸ πρόγευμα, καὶ ὁ Ἄρως καὶ ἡ Μπέλλα εἶνε ἀνυπόμονοι, διότι γινώσκουσιν ὅτι τὸ σὺντάγμα ὀφείλει ἐντὸς τῆς πρώτης καὶ δευτέρας ὥρας νὰ διέλθῃ τὸ χωρίον, καὶ τοῖς εἶχον ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ τοὺς φέρωσι νὰ ἴδωσι τοὺς στρατιώτας διερχομένους. Ὅθεν καὶ τὰ παιδιὰ καὶ ἡ Μπεττίνα θεωροῦσιν ὡς μέγα τι τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐνάτου συντάγματος τοῦ πυροβολικοῦ.

— Θεῖα Μπεττή, θεῖα Μπεττή, εἶπεν ἡ Μπέλλα, ἔλα καὶ σὺ μαζί μας.

— Ναι, ἔλα μαζί μας, θεῖα, εἶπεν ὁ Ἄρως, νὰ ἰδοῦμεν τὸν κύριον Ἰωάννην ἀπάνω 'ς τὸ με- γάλον του τὸ ἄλογο τὸ ψαφύ.

Ἡ Μπεττίνα ἀρνεῖται, ἀνθίσταται, ἀλλ' ὀ- ποῖτος πειρασμός! Ἀλλ' ὄχι δὲν θὰ ὑπάγῃ, μόνον τὴν ἐσπέρον θὰ τον ἴδῃ τὸν Ἰωάννην, ἵνα γείνη ἡ ἐξήγησις ἐκείνη ἡ γνωστὴ ἦν ἀπὸ εἴ- κοσιν ἡμερῶν παρασκευάζει.

Καὶ τὰ μὲν παιδιὰ ἀπέρχονται μετὰ τῶν παιδαγωγῶν των, ἡ δὲ Μπεττίνα, ἡ Σουζῆ καὶ ὁ Ῥιχάρδος μεταβαίνουν εἰς τὸν κήπον, πολὺ πλησίον τοῦ πύργου νὰ καθίσωσιν ὀλίγον.

Εὐθὺς δὲ ὡς ἐκάθισαν, ἡ Μπεττίνα εἶπε πρὸς τὴν Σουζῆν:

— Τώρα, Σουζῆ μου, θά σου ὑπενθυμίσω τὴν ὑπόσχεσίν σου. Ἐνθυμεῖσαι τί εἶπομεν τὴν

έσπεραν τής αναχωρήσεώς του. Έμείναμεν σύμφωνοι ότι, εάν τήν ήμέραν τής επαπόδου του σοί εἶπω: «Σουζή, εἶμαι βεβαία ότι τον αγαπῶ!» , έμείναμεν σύμφωνοι ότι θα με δώσης την άδαιαν να άποταθῶ άπ' εύθειας προς αυτόν και να τον έρωτήσω εάν με θέλη γυναίκα του.

— Μάλιστα, σοί το ύπεσχέθην. 'Αλλ' εἶσαι βεβαία ;

— Βεβαιοτάτη. Σε λέγω λοιπόν και να το είξούρης ότι έχω σκοπόν να τον φέρω . . . εδῶ δα, προσέθηκα γελωσα, εδῶ δα εις τό καθισμα... και να τον ειπῶ επάνω κάτω ό τι ειπες άλλοτε συ εις τον Ριχάρδον. . . Και επέτυχες, Σουζή . . . , διότι εἶσαι τώρα εύτυχεσάτη. Και εγώ λοιπόν θέλω να γείνω εύτυχής! Ριχάρδε, η Σουζή σε ειπε τίποτε περι του κυρίου Ραιναλδου ;

— Ναι, και μ' ειπε μάλιστα ότι περι ουδενός άλλου ειχε τόσοη υπόληψιν, αλλά . . .

— 'Αλλά σε ειπε και ότι ο γάμος αυτός θα ήτο κάπως πάρα πολύ ήσυχος ως προς εμέ, κάπως πρόστυχος . . . "Ω! κακή αδελφή! Τό πιστεύεις, Ριχάρδε, ότι δεν ειμπορώ να της εξαλειψω αυτήν την ιδέα. Δεν έννοει ότι εγώ θέλω προ πάντων να αγαπῶ και να ανταγαπῶμαι. Τό πιστεύεις, Ριχάρδε, ότι την παρελθούσαν εβδομάδα μ' έστησε φοβεράν παγίδα! "Έχεις άκουστά κάποιον πρίγκιπα Ρωμανέλλην;— Μάλιστα και ηδύνασα να γείνης πριγκιπισσα.

— Και δεν θα ήτο πολύ δύσκολον, πιστεύω . . .

Λοιπόν, μίαν ήμέραν δεν είξούρω πως με κατέβη να ειπῶ εις την Σουζήν ότι ο πρίγκιψ Ρωμανέλλης μ' εφαινετο όχι άπορριπτός. Τί φοντάζεσαι ότι εκαμεν η κυρία; "Η οικογένεια Τούρνερ ήτο εις Τρουβίλλην, και η Σουζή έσκήρασε μικράν συνωμοσίαν . . . Μ' εκαμαν να προγευματίσω με τον πρίγκιπα . . . 'Αλλά τό άποτέλεσμα ήτο έλεινόν . . . "Οχι άπορριπτός! δύο ώρας εκαθήμην πλησίον του και καθ' όλον αυτό τό διάστημα δεν έπαυα να έρωτώ τον έαυτόν μου, πως ήτο ποτε δυνατόν να εκστομισω τοιούτον λόγον, ότι ο πρίγκιψ δεν ήτο άπορριπτός . . . "Οχι, Ριχάρδε, όχι Σουζή, ούτε πριγκιπισσα θέλω να είμαι, ούτε κόμησσα, ούτε μαρκησία. Θέλω να είμαι κυρία Ραιναλδου . . . εάν και ο κύριος Ραιναλδος τό θελήσει . . . και δεν εἶνε πολύ βέβαιον.

"Ηδη τό σύνταγμα εισήρχετο εις τό χωρίον και εξαίφνης ηκούσθη δυνατός ήχος σαλπίνγων πολεμικός και χαρμόσυνος. Και οι τρεις δε έγένοντο σιωπηλοί. Διήρχετο τό σύνταγμα, διήρχετο ο Ιωάννης . . . Τό σάλπισμα ήλαττώθη, απεσθέσθη, η δε Μπεττίνα αναλαμβάνουσα τον λόγον.

— "Οχι, ειπε, δεν εἶνε βέβαιοι. Και όμως

με αγαπᾷ και πολύ, αλλά χωρίς και να είξούρη καλά καλά τί πράγμα είμαι. Έγώ νομίζω ότι αξίζω να μ' αγαπούν κατ' άλλον τρόπον, νομίζω ότι δεν θα τω έπροξένουν τόσο τρόπον εάν μ' έγνώριζε καλλίτερα, και δι' αυτό έσαλασας ζητώ την άδαιαν να τον όμιλήσω άποψε ελεύθερα και ειλικρινώς.

— Σε την δίδομεν, απεκρίθη ο Ριχάρδος, σε την δίδομεν και οι δύο, διότι είξούρομεν ότι δεν θα κάμης, Μπεττίνα, τίποτε αντίθετον εις την εύπρέπειαν.

— Θα προσπαθήσω τουλάχιστον.

Τά παιδία επανέρχονται τρέχοντα. Είδον τον Ιωάννην, ήτο κατάλευκος εκ του κοινοστού και τα έχαιρετίσε.

— Μοναχά, προσέθηκεν η Μπέλλα, δεν εστάθη να μας όμιλήσει . . . άλλοτε στέκεται, αλλά σήμερα δεν ήθέλησε.

— Ναι, ήθέλησε, απεκρίθη ο Άρως, διότι πρώτα εκαμε έτσι δά . . . και έπειτα δεν ήθέλησε, έγώρισε έπειτα.

— 'Αδιόφορο, εγώ ξερω πως δεν εστάθηκε. Και τί ώρατα εἶνε να μιλή κανεις με αξιωματικών, και μάλιστα όταν εἶνε 'ς τό άλλογο!

— "Οχι δι' αυτό, αλλά και διότι τον αγαπούμεν πολύ τον κύριον Ιωάννην. Και να είξέρατε, μπαμπά, τί καλός ποῦ εἶνε, τί καλά ξερει να παίξει μαζί μας.

— Και τί εύμορφες ζωγραφίες κάμνει! . . Θυμασαι, Άρω, εκείνον τον καρκαγιόζην με τή μαγκούρα του;

— "Αμ' τό γάτο, ήταν και ένας γάτος.

Και τά παιδία άπομακρύνονται συνδιαλεγόμενα περι του Ιωάννου.

— Χωρίς άλλο, ειπεν ο κύριος Σκάτ, όλoi εδῶ μέσα τον αγαπούν.

— Και συ θα κάμης τό ίδιο, ειπεν η Μπεττίνα, όταν τον γνωρίσης.

Τό σύνταγμα άμα εξέλθόν του χωρίου προχώρησε καλπάζον επί τής λεωφόρου . . . 'Ιδού τό άνδρηρον έρ' ου έστατο η Μπεττίνα εκείνην την πρώϊαν προ εικοσιν ήμερών . . . Ο Ιωάννης διενούθη. « Άχ! και να ήτον εκεί! » φοβείται δε άμα και έλπίζει . . . 'Εγείρει την κεφαλήν, παρατηρεί . . . και δεν την βλέπει . . . δεν εἶν' εκεί!

Δέν την επανέτρε | δεν θα την επανίδη . . . επί πολλόν χρόνον τουλάχιστον. Την αυτήν έσπεραν θα απέλθη περι την εκτην ώραν εις Παρισίους, εκεί δε τμηματάρχης τις του ύπουργείου των στρατιωτικῶν τον έννοει, και θα τον παρακαλέση να ενεργήση την μεταθεσί του εις άλλο σύνταγμα.

Ο Ιωάννης έσκέφθη πολύ εκεί κάτω μόνος εν τῷ στρατοπέδῳ, και ιδού τό πρόσημα των σκέψεών του: δεν δύναται, δεν όφειλει να γείνη σύζυγος τής Μπεττίνας!

Οι άνδρες καταβαίνουσι τῶν ἔππων εν τῇ αὐλή τῷ στρατῶνος, και ο Ιωάννης προσαγορεύει τον συνταγματάρχην του και τους συναδέλφους του. Τετέλεσται, εἶν' ελεύθερος, δύναται να απέλθῃ . . . αλλά δεν άπέργεται. Παρκτηρεῖ περίξ του . . . "Ω! πόσον ήτο εύτυχής προ τριών μηνῶν, οτε εζήρχετο επιππος εκ τής μεγάλης εκείνης αὐλῆς εν τῷ μέσῳ του Θούρου των τηλεθῶλων κυλιόμενον επί του λιθοστρώτου τής Σουβινῆς, και πόσον κατηφής θα εξέλθῃ σήμερα! "Αλλοτε εκεί ήτο η ζωή του. . . πῶ τώρα θα εἶνε;

Επανέρχεται και αναβαίνει εις τό δωμάτιόν του. Γράφει προς την κυρίαν Σκάτ ότι ένεκα υποθέσεων τής ύπηρεσίας εἶνε ήναγκασμένος να απέλθῃ παρευθός, και δεν θα δυνηθῇ να γευματίσῃ εν τῷ πύργῳ παρακαλεῖ δε την κυρίαν Σκάτ να τον ανακαλῆ εις την μνήμην τής Μπεττίνας . . . Μπεττίνας! . . . "Α! μετα πόσου πόνου έγγραψε τό ὄνομα τοῦτο! . . . Σφραγίζει την επιστολήν . . . Θα την στείλῃ τώρα παρευθός.

Παρασκευάζει τά τῆς ὀδοιπορίας του έπειτα δε θα πορευθῇ ν' αφήσῃ υγιειαν εις τον ανάδοχόν του, και τοῦτο προ πάντων τον δυσασεστεῖ. 'Αλλά θα τω ειπῇ ότι πολύ ὀλίγον θα διαρκέσῃ η άπουσία του.

'Ανοίγει συρτάριον του γραφείου του ινα λάβῃ χρήματα. πρῶτον δε προσέβαλε τους ὀφθαλμούς του μικρά επιστολή επί χαρτου κυκλόχρου, η μόνη επιστολή ην παρ' εκείνης ελαθε.

«Θά λάβετε την κλωσούνην να δώσετε εις τον κομιστήν το βιβλίον περι του ὁποίου μοι ειπέτε χθές; Θά εἶνε ίσως ὀλίγον βαρῦ δι' εμέ. . . 'Επιθυμῶ όμως να προσπαθήσω να το αναγνώσω . . . Σας περιμένομεν. 'Ελάτε ὅσον δυνατόν ταχύτερον».

Και εἶνε ὑπογεγραμμένη: Μπεττίνα.

Ο Ιωάννης αναγινώσκει επανειλημμένως τὰς ὀλίγας ταῦτας γραμμὰς . . . 'Αλλά μετ' ὀλίγον δεν δύναται πλέον να αναγνώσῃ . . . Οι ὀφθαλμοὶ του ελαβδόθησαν.

— Τοῦτο μόνον μ' ἀπομένει ἐξ αὐτῆς! εἶπε κατ' ἑαυτόν.

Κατά την αὐτήν ἀκριβῶς ὥραν ο πατήρ Κωνσταντίος και η Παιουλὶνα καταστρώνουσι τους λογαριασμούς των. εἶνε δε θαυμασία η οικονομική των κατάστασις. 'Εν τῷ ταμείῳ ὑπάρχουσι πλέον των δισχιλίων φράγκων! Και αι εύχαι τῆς Σουζῆς και τῆς Μπεττίνας εζεπληρώθησαν άπασαι: οὐδεις πτωχὸς ὑπάρχει εν τῇ χώρα. 'Η γηραιά μάλιστα Παιουλὶνα ενίστε αισθάνεται ελαφράς τινας τύψεις του συνειδήτους.

—Κουτάζεστε, πάτερ Κωνσταντίε, ειπε, αν πολλὰ θαρρῶ πως μοιράζομε. Και η φήμη επήγε και εις τὰ άλλα χωριά ότι εδῶ κάμνοῦν ελεη-

μοσύνην με τό σακί. Και ξεῦρετε τί θα γείνη σήμερα; αὔριον; θα γεμίση τό Λογγεβάλ από πτωχούς.

Ο εφημέριος διδει πενήκοντα φράγκα εις την Παιουλὶναν να τα φέρῃ εις δυστυχῆ τινα, οστις εθραυσε τον βραχιονα καταπεσών από άμαξιού πλήρους ξηροῦ χόρτου. Αὐτός δε μένει μόνος εν τῷ προσκυτηρίῳ. Εἶνε δε σύννοος, διότι εστάθη μὲν οτε διήρχετο τό σύνταγμα, ἀλλ' ο Ιωάννης μίαν μόνον στιγμὴν ἦλθε και έμεινε πλησίον του και ήτο κατηφής. 'Από τινος χρόνου ο πατήρ Κωνσταντίος παρατήρησεν ότι ο Ιωάννης δεν ειχε πλέον την προτίεσην αὐτοῦ εϋθυμίαν και την παιδρότητα, ἀλλ' ήτο όμως ήσυχος ο γηραιός, νομίζων ότι αίτια τοῦτου ήτο τις εκ των νεανικῶν εκείνων ὀλίψεων, αίτινες οὐδῶλας απέβλεπον εις αὐτόν, ταπεινὸν γέροντα ιερέα. 'Αλλ' η σύννοια του Ιωάννου εκείνην την ήμέραν ήτο προδηλοσάτη.

— Τώρα εύθῦς, θα έλλω, νονέ μου, ειπε προς αὐτόν ο Ιωάννης, έχω κάτι τι να σας όμιλήσω.

Και απήληθεν αποτόμως, ὥστε ο πατήρ Κωνσταντίος δεν ελαβε καιρόν να φιλοδώρησῃ τον Λουλου τό τεμάχιον η μάλλον τά τεμάχια τῆς ζαχαρέως, διότι ειχε βάλῃ πέντε η εξ βάλους εις τό θυλάκιόν του, κρίνων ότι ο Λουλου ήξιζε να λάβῃ τοιούτον δῶρον, ένεκα τῆς δεκαημέρου πορείας και τῆς επί εικοσι νύκτας διακουκτερούσεως του εν ύπαίθρῳ. Πλὴν δε τοῦτου από τῆς εγκαθιδρύσεως τῆς κυρίας Σκάτ εν τῷ πύργῳ, συχνότατα ειχεν ο Λουλου πλείονα τεμάχια ζαχαρέως. Ο πατήρ Κωνσταντίος εγεινε, βλέποντε, ἀφειδής, άσωτας, αισθανόμενος εαυτόν εκκατομμυριοῦχον. Τό να διδῇ ζάχαριν εις τον Λουλου ήτο η μαγία του. Ημέραν τινά μάλιστα μικροῦ δειν ειπε προς τό άλλογον ζῶον την στερεότυπον προσλαλιάν του:

— Τοῦτο τό δίδου αι νέκι κυρίαί του Λογγεβάλ. Δεῆσου ὑπέρ αὐτῶν ἀπόψε.

Τὴν 3 μ. μ. ἦλθεν ο Ιωάννης εις τό προσκυτηρίον, ο δε εφημέριος προλαμβάνων αὐτόν ειπε παρευθός:

— Εἶπες ότι ειχες ἀνάγκην να μ' όμιλήσης . . . Τι τρέχει;

— Κἀτι τι τό ὅποτον θα σας εκπλήξῃ, νονέ μου, θα σας λυπήσῃ, και τό ὅποτον λυπεῖ και εμέ. 'Ερχομαι να σας αφήσω υγιειαν.

— Υγιειαν! φεύγεις;

— Μάλιστα, φεύγω.

— Και ποτε;

— Σήμεραν . . . εις τὰς δύο.

— Εἰς τὰς δύο! 'Αλλ' απόψε ήτο να δειπνήσωμεν εις τον πύργον.

— Έγράψα προς την κυρίαν Σκάτ ζητών να με συγχωρήσῃ. Εἶμαι ήναγκασμένος να αναχωρήσω άνευ ἀναβολῆς.

— Τώρα άμέσως;
— Τώρα άμέσως.
— Και πηγαίνεις;
— Είς Παρισίους.
— Είς Παρισίους! Και πώς τόσον έξαφνα;
— "Οχι τόσον έξαφνα. Πρώ πολλού μελετώ τὸ πρᾶγμα τούτο.

— Και δέν μ' εἶπες τίποτε! . . . 'Ιωάννη, κἀτι συμβαίνει . . . Εἶσαι άνήρ και δέν έχω πλέον τὸ δικαίωμα νά σε μεταχειρίζομαι ὡς παιδίον, ἀλλά τέλος πάντων εἰξεύρεις πόσον σε αγαπῶ . . . 'Εάν σε βασανίζη τι, εἴαν σ' ἐνοχλή, διατί νά μή με το εἶπης; 'Ισως θά ἴδω νά σοι δείσω καλήν τινα συμβουλήν. 'Ιωάννη, διατί πηγαίνεις εἰς Παρισίους;

— Δέν θά σάς το ἔλεγον . . . διότι θά λυπηθῆτε . . . ἀλλ' ὅμως ἔχετε τὸ δικαίωμα νά το μάθετε . . . Πηγαίνω εἰς Παρισίους νά ζητήσω τήν μεταθέσιν μου εἰς ἄλλο σύνταγμα.

— Εἰς ἄλλο σύνταγμα; και ν' ἀφήσης τήν Σουβινήν;

— Μάλιστα, ν' ἀφήσω τήν Σουβινήν . . . ἐπ' ὀλίγον, ἀλλά νά την ἀφήσω . . . και ἐγὼ τὸ θέλω και εἶνε ἀνάγκη.

— Και ἐγώ, 'Ιωάννη; δέν συλλογίζεσαι λοιπόν ἐμέ; . . . ἐπ' ὀλίγον! . . . ἐπ' ὀλίγον! . . . ἀλλ' ἴσα ἴσα πόσον ἀκόμη ἐγὼ θά ζήσω; ὀλίγον. Και κατὰ τὰς τελευταίας μου ταύτας ἡμέρας, τὰς ὁποίας ὀφείλω εἰς τὸν Θεόν, εὐτυχία μου θά ἦτο, 'Ιωάννη, και, εὐτυχία μου νά σε αἰσθάνωμαι ἐδῶ πλησίον μου. Και σὺ θέλεις νά φύγης! 'Ιωάννη, περίμενε ὀλίγον, λάβε ὑπομονήν και δέν θ' ἀργήσῃ περίμενε νά με καλέσῃ ὁ πανάγαθος Θεός, περίμενε νά υπάγῃ νά εἰρωέται τὸν πατέρα σου και τήν μητέρα σου. Μή φύγης, 'Ιωάννη, μή φύγης.

— "Αν σεῖς με αγαπᾶτε, και ἐγὼ σεῖς αγαπῶ . . . και το εἰξεύρετε.

— Μάλιστα τὸ εἰξεύρω.

— Αἰσθάνομαι πρὸς ὑμᾶς τήν αὐτὴν ἐκείνην στοργήν, τήν ὁποίαν ἠσθάνομην ὅτε ἤμην μικρὸν παιδάκι, και με ἐπροστάτεύσατε και με ἀνεθρέψατε. 'Η καρδιά μου δέν μεταβλήθη, οὐδέποτε θά μεταβλήθῃ . . . 'Αλλ' ἐάν τὸ καθήκον, ἐάν ἡ τιμὴ μὲ ἀναγκάζουν νά φύγω . . .

— "Α! ἐάν τὸ καθήκον σε ἀναγκάζη και ἡ τιμὴ . . . δέν λέγω πλέον τίποτε, 'Ιωάννη . . . Τὰ πάντα ὑποχωροῦν, τὰ πάντα, τὰ πάντα! 'Αεῖποτε παρετήρησα ὅτι ἦσο κάλλιστος κριτής τοῦ καθήκοντός σου, κάλλιστος κριτής τῆς τιμῆς σου . . . Πήγαινε, τέκνον μου, πήγαινε δέν σ' ἐρώτῶ τίποτε, δέν θέλω τίποτε νά μάθω.

— Και ἐγὼ θά σας ὁμολογήσω τὰ πάντα, ἀνεφώνησεν ὁ 'Ιωάννης; ἠτήθηθες ὑπὸ τῆς συγκινήσεως. Και εἶνε καλλίτερον νά εἰξεύρετε τὰ πάντα. Σεῖς μένετε ἐδῶ, σεῖς, θά υπάγετε εἰς τὸν πύργον. . . θά την ἴδητε παλιν . . . ἐκείνην!

— Ποίαν . . . ἐκείνην;

— Τὴν Μπεττίαν!

— Τὴν Μπεττίαν!

— Τὴν λατρεύω, νοννέ μου, τὴν λατρεύω!

— "Ω, παιδάκι μου!

— Συγχωρήσατέ με διότι σας ὁμιλῶ περὶ τοιούτων πραγμάτων . . . ἀλλά σας τα λέγω, ὡς θά τα ἔλεγον και εἰς τὸν πατέρα μου. Και ἔπειτα . . . ποτὲ εἰς κανένα δέν ἠμπόρεσά ποτε νά κάμω λόγον περὶ αὐτῆς, και με ἤρχετο νά σκάσω . . . Μάλιστα, τρέλα εἶνε, ἡ ὁποία βαβυμηδὸν και ἀνεπαισθήτως μ' ἐκυρίευσε χωρὶς νά το θέλω, διότι ἐννοεῖτε καλῶς . . . Θεέ μου! ἐδῶ μέσα ἤρχισα νά την αγαπῶ. Εἰξεύρετε, ὅτε ἤθε με τὴν ἀδελφήν της . . . οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι κύλινδροι τῶν χιλίων φράγκων . . . ἡ κόμη της ἡ ὁποία ἐλύθη . . . και τὴν ἐσπέραν εἰς τὴν ἐκκλησίαν; . . . 'Επειτα μ' ἐπετρέπη νά την βλέπω ἐλευθέρως, μετὰ πολλῆς οἰκειότητος . . . και σεῖς ὁ ἴδιος, ἀκαταπαύστως μ' ἐλέγετε περὶ αὐτῆς ἐπαινῶν τὴν γλυκύτητά της, τὴν ἀγαθότητα. Ποσάκις μ' εἶπατε ὅτι δέν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς γῆς πλάσμα καλλίτερον αὐτῆς!

— Και αὐτὴ ἦτο ἡ γνώμη μου . . . και ἀκόμη εἶνε . . . και κάνεις ἐδῶ δέν την γνωρίζει καλλίτερα μου; διότι ἐγὼ μόνος τὴν εἶδον εἰς τὰς κατοικίας τῶν πτωχῶν. 'Εάν εἰξευρες κάθε πρῶτὴ εἰς τὰς ἐπισκέψεις μας πόσον εἶνε συμπαιθῆς και γενναία! Οὐτε ἡ δυστυχία τῶν ἄλλων οὐτε τὰ παθήματά της καταπονοῦν . . . 'Αλλά δέν κάμνω καλὰ νά σ' τα λέγω αὐτὰ . . .

— "Οχι, ὄχι, νά την ἴδῶ πλέον δέν θέλω, ἀλλ' ὅμως θέλω νά ἀκούω περὶ αὐτῆς.

— Δέν θά ἀπαντήσης εἰς τὴν ζωὴν σου, 'Ιωάννη, γυναῖκα καλλιτέραν και ἔχουσαν εὐγενέστερα αἰσθήματα εἰς βαθμὸν τοιούτον, ὥστε μίαν ἡμέραν—μὲ εἶχε πάρη μαζί της εἰς ἀνοικτὴν ἀμαξάν γεμάτην παιγνίδια, — ἔφερε τὰ παιγνίδια αὐτὰ εἰς ἐν κοράσιον ἀρρώστον, και ὅταν τοῦ τα εἰδωσεν, διὰ νά το κάμῃ νά γελάσῃ, διὰ νά το διασκεδάσῃ, τοῦ ὀμίλει τόσον νόστιμα, ὥστε σ' ἐσυλλογίζομην και ἔλεγα, τώρα τὸ ἐνθυμοῦμαι, ἔλεγα: "Αχ! και νά ἦτο πτωχή!"

— Ναι, νά ἦτο πτωχή! ἀλλά δέν εἶνε!

— "Ω! ὄχι . . . Τέλος πάντων, τί τα θέλεις, τέκνον μου! ἀφ' οὗ ἐνοχλεῖται νά την βλέπῃς και νά ζῆς πλησίον της, ἐπειδὴ πρέπει, πρὶ πάντων, νά μή ταλαιπωρηθῇ . . . πῆγαινε με τὴν εὐχὴν μου, πῆγαινε . . . Και ὅμως . . . και ὅμως . . .

'Ο γηραιὸς ἱερεὺς ἔγεινε σύννους, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς γειράς του και ἔκεινεν ἐπὶ τινα ὄραν σιωπηλός. 'Επειτα δὲ ἐξηκολούθησε:

— Και ὅμως, 'Ιωάννη, εἰξεύρεις τί συλλογίζομαι; 'Αφ' ὅτου ἦλθεν ἡ Μπεττίνα εἰς τὸ Λογγεβᾶλ, τὴν εἶδα τσακίς, και, τέκνον μου, τώρα

ἀπέπομαι, — τότε δέν μ' ἐφαίνετο παράξενον μ' ἐφαίνετο μάλιστα πολὺ φυσικὸν νά ἐνδιαφερόνται οἱ ἄλλοι περὶ σοῦ, — ἀλλὰ τέλος πάντων, περὶ σοῦ ὀμίλει πάντοτε, και, πάντοτε.
— Περὶ ἐμοῦ;

— Ναι, και περὶ τοῦ πατρός σου και περὶ τῆς μητρός σου. Μετὰ πολλῆς περιεργίας ἐπεθύμει νά μανθάνῃ πῶς ἔζησ, με ἠρώτα νά της ἐξηγήσω τί ἐστὶν ὁ στρατιωτικὸς βίος, ὅποιον βίον ἔχει ὁ ἀληθὴς στρατιώτης ὁ αγαπῶν τὸ ἐπάγγελμα του και εὐσυνειδήτως ἐτελεύων αὐτό; Παράξενον πρᾶγμα, ἀφ' ὅτου με τα εἶπες ὅλ' αὐτὰ, εἰς τὴν κεφαλὴν μου γίνεται συρροὴ ἀναμνήσεων. Μυρία ὅσα μικρὰ πρᾶγματα συναθροίζονται, συνηθύνονται . . . 'Ακουσε νά ἰδῆς! Πρὸχθες ἀπανθῆθεν ἐκ τῆς Χόθρης μετὰ μεσημβρίαν λοιπόν! μίαν ὄραν μετὰ τὴν ἀφίξιν της ἦτο ἐδῶ, και περὶ σοῦ πρῶτα μου εἶπε. Μὲ ἠρώτησεν εἴαν μ' ἔγραψες, μήπως ἠσθάνησες και πότε μέλλεις νά ἐπανέλθῃς, κατὰ ποίαν ὄραν, και εἴαν τὸ σύνταγμα θά διέλθῃ διὰ τοῦ χωρίου
— Τί τὸ ὄφελος, νοννέ μου; ὄλαι αὐτὰ αἱ ἀναμνήσεις εἶνε ἀνωφελεῖς.

— "Οχι, δέν εἶνε ἀνωφελεῖς . . . 'Εφαίνετο τόσον εὐχαριστημένη τόσον εὐτυχῆς, μάλιστα, συλλογίζομένη ὅτι μετ' ὀλίγον ἐμελλε νά σε ἴδῃ! Τὸ ἀποψινὸν δὲ δεῖπνον τὸ εὐθέραι ἐορτὴν και πανηγύριον! . . . Διότι ἐμελλε νά σε παρουσιάσῃ εἰς τὸν γαμβρόν της, ὅστις ἤθε. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ψυχὴ δέν εἶνε εἰς τὸν πύργον, κάνεις προσεκκλήμενος δέν εἶνε ἀπίθε. Πολὺ ἐπέμεινε εἰς τοῦτο, ἐνθυμοῦμαι μάλιστα και τὴν φράσιν της— ἦτο αὐτοῦ δὲ εἰς τὸ κατόφλιον τῆς θύρας: «Ἦντε μόνον θά εἰμεθα, μ' εἶπε, σεῖς και ὁ κύριος 'Ιωάννης, ἡ ἀδελφὴ μου, ὁ γαμβρός μου και ἐγὼ» και γελῶσα προσέθηκε: «Σωστὸν οἰκογενειακὸν δεῖπνον». Και εὐθὺς ἀνεχώρησεν, ἔγεινε ἀστραπή. Σωστὸν οἰκογενειακὸν δεῖπνον! Εἰξεύρεις τί νομίζω, 'Ιωάννη; τὸ εἰξεύρεις.

— Μὴ τα πιστεύετε αὐτὰ, νοννέ μου, μὴ τα πιστεύετε.

— 'Ιωάννη, πιστεύω ὅτι σε αγαπᾶ!

— Και ἐγὼ τὸ πιστεύω!

— Και σὺ!

— "Όταν τὴν ἀφήκα πρὸ εικοσίν ἡμερῶν, ἦτο πολὺ τεταραγμένη και συγκεινημένη! Μὲ ἔβλεπε περίλυπον και δυστυχῆ. Δέν ἤθελε νά μ' ἀφήσῃ νά φύγω, ἦτο ἔξω εἰς τὴν θύραν τῆς ἔξω κλίμακος, και ἠναγκάσθην νά δραπετεύσω . . . και . . . νά δραπετεύσω. "Ἡμῖν ἔτοιμος νά λαλήσω, νά ἐπαρῶ, τὰ πάντα νά της εἶπῶ. 'Αφ' οὗ ἐπροχώρησα πενήντα βήματα, ἐστάθην ὀλίγον και ἐπέστρεψα παλιν. 'Εκείνη δέν ἠδύνατο νά με ἴδῃ διότι με περιεκύλιωνε τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἔβλεπα εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἀκίνητον, ἔχου-

σαν ἐκτεθειμένους εἰς τὴν βροχὴν γυμνοὺς τοὺς ὤμους της και τοὺς βραχίονας, και παρατηροῦσαν πρὸς τὸ μέρος μου. 'Ισως εἶνε μωρία μου νά νομίζω ὅτι . . . 'Ισως οὐδὲν ἄλλο ἠσθάνετο πρὸς ἐμὲ ἢ ἀπλῶς οἰκτον μόνον. 'Αλλ' ὄχι, δέν ἦτο οἰκτος, διότι εἰξεύρετε τί ἔκαμε τὴν ἀλλήν ἡμέραν τὸ πρωί; 'Ἤθε κατὰ τὰς πέντε νά με ἴδῃ διαβαίνοντα με τὸ σύνταγμα, και ὁ καιρὸς ἦτο φρικώδης, και ὁ τρόπος με τὸν ὅποιον με ἀπεχαιρέτιζε . . . 'Αχ! νοννέ μου! νοννέ μου!

— 'Αλλά τότε λοιπόν, ὑπέλαθεν ὁ τάλας ἐφημέριος σφόδρα τεταραγμένος και συγκινημένος, ἀλλά τότε δέν ἐννοῶ πλέον τίποτε. "Αν τὴν αγαπᾶς, 'Ιωάννη, και ἂν σε αγαπᾶ!

— 'Αλλὰ δι' αὐτὸ ἴσα ἴσα πρέπει νά φύγω. "Αν ἤμην βέβαιος ὅτι ἐκείνη δέν ἐνόησε τὸν ἔρωτά μου, ἂν ἤμην βέβαιος ὅτι δέν συνεκινήθη! θά ἔμενα . . . θά ἔμενα . . . διὰ νά ἀπολαμβάνω τὴν τέξψιν τοῦ νά την βλέπω, και θά την ἠγάπων μακρόθεν, ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἐλπίδος, μόνον και μόνον διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ νά την αγαπῶ . . . 'Αλλ' ὄχι, ἐνόησε πολὺ καλά, και ἀντὶ νά με ἀποθαρρύνῃ . . . τέλος πάντων, ἰδοὺ τί με ἀναγκάζει νά φύγω . . .

— "Οχι, δέν καταλαμβάνω πλέον. Εἰξεύρω, ταλαίπωρον παιδί μου, ὅτι ὁμιλοῦμεν περὶ πραγμάτων εἰς τὰ ὅποια δέν εἶμαι ἐνταθῆς . . . ἀλλά τέλος πάντων και οἱ δύο σας εἶστε ἀξιόλογοι νέοι και ἀξίεραστοι . . . Τὴν αγαπᾶς . . . θά την αγαπήσης . . . και δέν θά δυνηθῆς! . . .

— Και τὸ χρῆμά της, νοννέ μου, τὸ χρῆμά της!

— Και τί πρὸς αὐτὸ! Μήπως διὰ τὸ χρῆμά της σὺ τὴν ἠγάπησες; τοῦναντίον μάλιστα. 'Η συνειδησίς σου, 'Ιωάννη μου, θά εἶνε κατὰ τοῦτο ἡσυχος, και τούτο ἀρκεῖ.

— "Οχι, δέν ἀρκεῖ. Δέν ἀρκεῖ νά ἔχη τις καλήν περὶ αὐτοῦ γνώμην, πρέπει και αἱ ἄλλαι νά την συμφερίζονται.

— "Ω! 'Ιωάννη, τίς ἐκ τῶν γνωριζόντων σε δύναται νάμφισβᾶλλῃ!

— Τίς οἶδε; . . . Και ἔπειτα ὑπάρχει ἄλλο τι ζήτημα πολὺ σπουδαιότερον τοῦ χρήματος και σοβαρώτερον. Δέν της πρέπω.

— Και δέν με λέγεις τίς ἄλλος εἶνε καλλίτερός σου;

— Δέν πρόκειται νά ἐξετάσωμεν τί εἴμπορῶ νά ἀξίξω, ἀλλά τί εἶν' ἐκείνη και τί εἶμ' ἐγώ, και ποία θά εἶνε ἡ ζωὴ της και ποία ἡ ζωὴ μου. 'Ἡμέραν τινα ὁ Παῦλος — εἰξεύρετε αὐτὸς τὰ λέγει ὀρθὰ κοπτά . . . ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὰ πρᾶγματα γίνονται σαφέστερα — ἦτο ὁ λόγος περὶ αὐτῆς . . . 'Ο Παῦλος δέν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἰδέαν . . . ἀλλά και παλιν, ἐπειδὴ εἶνε καλὸς νέος, δέν θά ὀμίλει οὕτω πῶς. Λοιπόν, μ' ἔλεγε: «Αὐτὴ θέλει ἀνδρα ὁ ὅποιος νά

είνε ιδικός της, δλος ιδικός της, του όπολου μόνη φροντίς να είνε πώς να καταστήση την ζωή της καθημερινόν πανηγύρι, άνδρα τέλος πάντων ό όποιος τό πών να θυσιάζη χάριν αύτης ένεκα του πλούτου της». Έμέ, νονέ μου, με είξεύρετε . . . Τοιούτος σύζυγος δέν δύναμαι, δέν πρέπει να είμαι, διότι είμαι στρατιώτης και θέλω στρατιώτης να μείνω. Έάν ή τύχη του επωγγέλματός μου με άποστείλη ποτέ φρουράν εις τρυπάν τινα των Άλπεων ή εις άπόωτατον χωρίον της Άλγερίας, δύναμαι να άπαιτήσω να με άκολουθήση; Δύναμαι να την καταδικάσω να ζή ως σύζυγος στρατιωτικού, όπερ είνε πειρίπου τό αυτό ως εάν ήτο αύτή στρατιώτης! Δέν βλέπετε πως ζή σήμερα, μετά πάσης πολυτελείας και έλευθερίας; . . .

— Μάλιστα, είπεν ό εφημέριος, τό ζήτημα τούτο είνε πολύ σπουδαιότερον του ζήτηματος των χρημάτων.

— Και τόσον σπουδαίον, ώστε δέν ύπάρχει διαταγή. Τάς εικοσιν αύτάς ημέρας τάς όποιάς διήλθον έν τω στρατοπέδω μόνος, όλ' αύτά τά έσκέφθην . . . τά έμελέτησα, και έπειδή την άγαπή, ως την άγαπή, πρέπει να είνε πολύ ισχυροί οι λόγοι οι όποιοί μοι δεικνύουν σαφώς τό καθήκόν μου. Πρέπει να φύγω . . . μακράν, πολύ μακράν, όσον τό δυνατόν μακράν. Και να μόν θά ύποφέρω πολύ . . . άλλα δέν πρέπει να την επανίδα πλέον! δέν πρέπει να την επανίδα πλέον!

Και ταύτα λέγων ό Ιωάννης κατέπεσεν επί έδρας πλησίον της έστίας και έμεινεν εκεί κατάβεβλημένος, ό δέ γηραιός ιερέυς τόνπαρετήρει.

— Να σε βλέπω δυστυχή! ταλαιπωρόν μου τέκνον, σύ να ύποφέρης τόσον! . . . είνε πολύ σκληρόν, είνε πολύ άδικόν! . . .

Τήν στιγμήν εκείνην εκρούσθη ελαφρώς ή θύρα.

— Ά! είπεν ό εφημέριος . . . μη φοβείσαι, Ιωάννη, . . . κανένα δέν δέχομαι . . .

Και πορευθείς άνοίγει την θύραν. Άλλά παρυσθός ύπεχώρησεν ως εάν είδε φάσμα ένώπιόν του.

[Έπειτα τό τέλος].

Ο ΚΟΜΗΣ ΤΟΥ ΣΑΜΒΩΡ
και ό οίκος των Βουρβώνων.

Η τελευταία νόσος του κόμητος του Σαμβώρ ήγεινεν άφορμή πολλού έν τη δημοσιογραφία. Λόγου όχι μόνον διότι ό κόμης είνε ό έσχάτος βλαστός του κυριωτάτου κλάδου των Βουρβώνων, όστις σπουδαιότατον επί αιώνας διεδραμάτισε πρόσωπον έν τη καθ' όλου ιστορία της Ευρώπης, άλλα και διότι ό θάνατος του Έρρίκου του Σαμβώρ, εάν επήρχετο, θα

είχε πάντως όχι μικράν επίδρασιν επί της σημερινής καταστάσεως των πολιτικών κομμάτων έν Γαλλία και κατ' άκολουθίαν επί του μέλλοντος της μεγάλης εκείνης χώρας.

Ένομίσαμεν λοιπόν ότι δέν θα δυσχεράσει τους άναγνώστας της Έστίας βραχυτάτη τις ιστορική σημείωσις περί του οίκου των Βουρβώνων, τόσω μάλλον, όσω πολλές άνακριθείας έτύχε να ιδώμεν έν διαφόροις παρ' ήμιν δημοσιεύμασιν ως πρός τον οίκον εκείνον. Και οι άναγραφόμενοι δέ τά νυν ως συγγενείς του κόμητος, οι Όρλεανίδαι, ό πρόην βασιλεύς της Νεαπόλεως, ό πρόην δούξ της Πάρμας, ό δέν Κάρλος της Ισπανίας, γενώσι την περιέργειαν των περί την ιστορίαν άτριβεστέρων του να μάθωσιν όποιαί τινες ιστορικοί περιπέτειαί διέσπειραν την βουρβωνικήν δυναστείαν επί τοςούτων Ευρωπαϊκών θρόνων και διέσχισαν τό ένιατον του ήγεμονικού εκείνου οίκου εις τοςούτους κλάδους.

Η πρώτη δυναστεία, ήτις μετά την κατάκτησιν των Φράγκων και την κατάλυσιν της Ρωμαϊκής κυριαρχίας έβασίλευσεν έν Γαλλία είνε ή των Μερουγγίων ή Μερουιδών, ούτω κληθείσα από παλαιότητας τινός βασιλέως Μερουαίου. Η δυναστεία αύτη, ής τάς περιπετείας, συνδεδεμένως φυσικά πρός αύτήν την ιστορίαν της Γαλλίας, δέν είνε του παρόντος να εξιστορώμεν, ήρξεν από του 418 μ. Χ. μέχρι του 752, ότε καθαιρεθέντος του Μερουιδου Χιλδερίχου του Γ' περιήλθεν ό θρόνος εις δυναστείαν άλλην, την των Καρλοβιγγίων ή Καρολιδών, ής έξοχώτατος βλαστός είνε ό εις αυτοκράτορα της Δύσεως προχειρισθείς Κάρολος ό μέγας ή Καρλομάγνος, βασιλεύσασαν μέχρι του 987. Ό τελευταίος των Καρολιδών είνε Λουδοβίκος ό Ε', ό άργός (le fainéant) επικληθείς, όστις απέθανεν έν ήλικία εικοσιν έτών άπενος, φαρμακευθείς ίσως υπό της συζύγου του Λευκής τη εισήγήσει Ούγου του Καπέτου, όστις ών ήδη δούξ της Γαλλίας και κόμης των Παρισίων άνεδείχθη βασιλεύς, ώρισε πρωτεύουσαν αυτού τους Παρισίους και έγινετο άρχηγέτης της τρίτης δυναστείας, της των Καπετιδών.

Οι Καπετιδαί διακρούνται εις τρεις κλάδους, τον των κυρίως Καπετιδών (987-1328), τον των Βαλοά (1328-1589) και τον των Βουρβώνων. Αποθανόντος τφ 1589 άτέκνου του τελευταίου των Βαλοά Έρρίκου του Γ' ό γαλλικός θρόνος περιήρχετο εις τον Έρρίκον, υιόν του Άντωνίου του Βουρβάνος, δουκός της Βανδάμης και της Ιωάννας βασίλισσας της Ναυάρρας. Ό Έρρίκος ήτο διαμαρτυρόμενος τό θρήσκευμα και είνε γνωστόν ότι πόλεμος έμφύλιος είχεν εκραγή τότε έν Γαλλία και ότι ό βασιλεύς ήναγκάσθη διά των όπλων να κατα-

κτήση τό βασιλείον του και να εξομώση γενόμενος καθολικός. Ό Έρρίκος λοιπόν ούτως ό Δ' ό και μέγας όνομασθείς, ό δημοτικώτατος ίσως πάντων των βασιλέων όσαι κατέσχον τον γαλλικόν θρόνον, είνε ό πρώτος των Βουρβώνων βασιλέων. Κατήγετο δέ από Ροβέρτου κόμητος του Κλερμόντου έκτου υιού του βασιλέως Λουδοβίκου του Θ' ή Άγίου Λουδοβίκου (1226-1270).

Ό οίκος των Βουρβώνων έλαβε τό όνομα από της μικράς γαλλικής πόλεως Bourbon ή Archambault (βρω. Castrum Borboniense και Aquae Borboniae) έν τφ νομφ του Άλλιέρου, ήτις ήτο ή παλαιά έδρα του οίκου, ήγεμονεύσαντος τφ κατ' άρχάς του τόπου εκείνου. Η μικρά εκείνη πόλις έχει περί τάς πέντε χιλιάδας κατοίκων και σώζονται άκόμη εκεί τά ερείπια του μεσαιωνικού των Βουρβώνων πύργου. Ονομάσθη δέ ή πόλις Bourbon ή Archambault ίνα διακριθη από άλλων γαλλικών πόλεων έχουσάν τό αυτό όνομα Bourbon, από τινος Archambault παλαιού άρχοντος της χώρας, άλλα και όλη ή περιχωρος έπαρχία, έφ' ής είχον έκτεινεί οι της Bourbon άρχοντες την κυριαρχίαν των εκλήθη Βουρβωνική (le Bourbonnaise), ής πρωτεύουσα έγινετο έπειτα ή πόλις Moulins. Περιελάμβανε δ' ή Βουρβωνική την χώραν του παλαιού γαλλικού λαού των Αιδούων και τρι πλέον. Της Βουρβωνικής, από του 913 ίδρυθείσης εις χωριστήν ήγεμονίαν, ήρξαν τρεις οίκου συγγενέοντες πρός άλλήλους έξ άγχιστίας. Ό Ροβέρτος, ό υιός του βασιλέως Λουδοβίκου του Θ', ό άρχηγέτης των μέχρι τουδε υπαρχόντων Βουρβώνων, είνε και ό πρώτος του από του 1272 άρχαντος έν τη Βουρβωνική τρίτου οίκου. Έλαβε δέ την άρχήν ό Καπετιδής εκείνος ήγεμονόταίς νυμφευθείς την Βαατρικην τελευταίαν άπόγονον και κληρονόμον των κυριαρχικών επί της Βουρβωνικής δικαιωμάτων του δευτέρου οίκου. Από τούτου δέ ως είπομεν του Ροβέρτου είλε τό γένος ό πρώτος Βουρβώνος βασιλεύς της Γαλλίας Έρρίκος ό Δ' ό μετά τον θάνατον του τελευταίου των Βαλοά Έρρίκου του Γ' έχων πλείονα παντός άλλου δικαιώματα επί του βασιλικού θρόνου άτε Καπετιδής ών!

1. Διά λόγους ευνόητους παραλείπομεν τάς λεπτομερείας ως πρός τάς διακλαδώσεις των άρχόντων της Βουρβωνικής, όστινες είχον κατ' άρχάς τον άπλοον τίτλον του είθε, έπειτα δέ, από του 1327, τον του δουκός και πατριλίου. Όθεν ούτε περί των Κουθό κάμνομεν λόγον, ούτε περί της περαιτέρω τύχης της Βουρβωνικής, ήτις τφ 1527 ήνώθη πρός την γαλλικήν μοναρχίαν. Και περί των λαβόντων τον τίτλον του δουκός του Όρλεάν πρό του Φιλίππου του άδελφού του Λουδοβίκου ΙΔ' ούδένα ώσαύτως κάμνομεν λόγον, διότι σκοπός ήμών είνε να οικιαγραφώμεν μόνον τά κατ' αυτούς Βουρβώνους και τους συγγενείς αυτούς Όρλεανίδαί.

Ό Έρρίκος ό Δ' έσχε υιόν τον Λουδοβίκον Γ', ούτος δέ τον Λουδοβίκον ΙΔ' και τον Φιλίππον του Όρλεάν ή της Αύρηλίας, άρχηγέτην του δευτεροτάτου κλάδου των Βουρβώνων ή των Όρλεανιδών. Ό βασιλεύς Λουδοβίκος ΙΔ' άποθανών τφ 1715 άφήκε διαδοχον τον διαέγγονον αυτού Λουδοβίκον τον ΙΕ', ού, άνηλικου όντος, άνεκηρύχθη έπίτροπος ό υπό τό όνομα Άντιβασιλεύς (Regent) γνωστότατος δούξ του Όρλεάν, υιός του Φιλίππου και ό μώνυμος και αύτός πρός τον πατέρα. Του Άντιβασιλέως διαέγγονος είνε ό κατ' την επανάστασιν πολυθρόνητος δούξ του Όρλεάν, ό κηρυχθείς δημοκρατικός, μετονομασθείς Φίλιππος Ισότης και επί τέλους κατατρομηθείς.

Ουδείς άγνωστί τάς δραματικωτάτας περιπετείας της Γαλλίας κατ' την επανάστασιν. Ό τότε βασιλεύων Λουδοβίκος ΙΓ', ό έγγονος του Λουδοβίκου ΙΕ', ό διά της λαίμηπτόμου καταλόσας τον βίον, άφήκε δύο τέκνα, τον Λουδοβίκον εκείνον τον άθλίως έν τη είρκτη άποθανόντα, όστις καίπερ μη βασιλεύσας ονομάζεται Λουδοβίκος ΙΖ' και μίαν θυγατέρα την Μαρίαν Θηρεσίαν Καρλότταν. Οι δύο άδελφοί του Λουδοβίκου ΙΓ', ό κόμης της Προβηγκίας και ό κόμης του Άρτοά είχον μετά του πλήθους των άριστοκρατικών έγκαίρω; εξέλθει της Γαλλίας και εσώθησαν από της επαναστατικής μαχίρας, ήτις τόσας έθήρισε κεφαλάς.

Επέρχεται έπειτα ή κατάλυσις της δημοκρατίας και ή αυτοκρατορία του μέγαλου Ναπολέοντος (1804), οι δεινοί εκείνοι πόλεμοι οι μεταμορφώσαντες τό πρόσωπον της Ευρώπης και τέλος ή ήττα του αυτοκράτορος έν Βατερλώ (1815) και ή εις την άγίαν Έλένην αιχμαλωσία του. Παλινορθωθείσης τότε της βασιλείας έν Γαλλία επανέρχονται οι Βουρβώνοι και καθίσταται βασιλεύς ό κόμης της Προβηγκίας υπό τό όνομα Λουδοβίκος ό ΙΗ', όν θανόντα τφ 1824 διαδέχεται ό άλλος άδελφός, κόμης του Άρτοά, ό όνομασθείς Κάρολος Γ'. Ό Κάρολος Γ' είχε δύο υιούς, τον δούκα της Άγγουλέμης τον και διαδοχον του θρόνου ή δελφίνα, όστις είχε νυμφευθη την εξαδέλφην του, θυγατέρα του κατατρομηθέντος βασιλέως, Μαρίαν Θηρεσίαν Καρλότταν, και τον δούκα του Βερρύ, δολοφονηθέντα τφ 1820, ένφ έξήρχετο του θεάτρου, υπό τινος Λουβέρ, όστις, βλέπων ότι ό δούξ της Άγγουλέμης ήτο άτεκνος, ήθέλησε διά του φόνου του δουκός του Βερρύ μη έχοντας μόν άρρεν τέκνον, άλλα νέου έτι όντος, να εξαφανιση τον πρωτότοκον κλάδον των Βουρβώνων. Άλλ' ή δούκισσα του Βερρύ Καρολίνα της Νεαπόλεως βραχύν χρόνον μετά την δολοφονίαν του συζύγου έτεκε τέκνον οψιγόνον τον Έρρίκον, εις όν έδωκαν τότε τον τίτλον του δουκός του Βορδω ίνα τιμήσωι την πό-

λιν, ήτις πρώτη κατά τήν Παλιγόρθησιν ήνοιξε τὰς πύλας αὐτῆς εἰς τοὺς Βουρβάνους καὶ τήν ὀνομασίαν τοῦ Θεοδότου (Dieudonné). Ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ βασιλικῆς παιδὸς εἶχε τότε χαρῆν χαρῶν ἀνεκλάλητον ἡ Γαλλία, οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ τὰς λαμπρὰς στροφὰς, δι' ὧν τὸν ἐχαιρέτησεν ὁ τότε βασιλικὸς τὰ φρονήματα Βίκτωρ Οὐγγώ. Δι' ἔθνικῆς συνεισφορᾶς προσήνεγκον οἱ Γάλλοι εἰς τὸν νεογέννητον Βουρβωνίδην, ὅστις κατὰ τὴν κοινὴν προσδοκίαν ἐμελλε νὰ δικαιωθῆσιν τὸν πρωτότοκον κλάδον τῶν Βουρβάνων, ἀλλ' ὅστις ἐπέπρωτο αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ τελευταῖος τοῦ κλάδου ἐκεῖνον βλαστὸς, τὸν ὑπὸ τοῦ Φραγκίσκου τοῦ Α' τῷ 1532 θεμελιωθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ' ὀριστικῶς περατωθέντα λαμπρὸν πύργον τοῦ Chambord. Ἐνεκα τῆς ἔθνικῆς ἐκεῖνης προσφορᾶς ὁ δούξ τοῦ Βορδώ, ὁ ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν του τῶν λεγομένων νομιμοφρόνων ὀνομαζόμενος Ἐρστικός Ε', ὠνόμασεν ἑαυτὸν κόμητα τοῦ Σαμβώρ.

Ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1830 ἐκθρονίσασα τὸν γέροντα Κάρολον Γ' καὶ ἐκβαλὼσα αὐτὸν ἐξ ὀρίστον πρῶτον μὲν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔπειτα δὲ εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν (1836), ἔφερον εἰς τὸν θρόνον τὸν τέως δούκα τοῦ Ὀρλεάν Λουδοβίκου Φιλίππου, υἱὸν τοῦ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν λαβόντος, ὡς εἰπομεν, τὸ ὄνομα Φίλιππος Ἰσότης. Οὕτω λοιπὸν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας τῷ 1830 ὁ δευτερότοκος τῶν Βουρβάνων κλάδος, ὁ τῶν Ὀρλεανιδῶν οὐδαμῶς ληφθεῖσης πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς παριτηέσεως τοῦ γηραιοῦ Καρόλου καὶ τοῦ δελφίνου δούξ τῆς Ἀγγουλέμης ὑπὲρ τοῦ μικροῦ τότε κόμητος τοῦ Σαμβώρ. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος πλὴν τῶν θυγατέρων ἔσχε πολλὰ ἄρρενα τέκνα, τὸν Φερδινάνδον τοῦ Ὀρλεάν, τὸν δούκα τοῦ Νεμούρ, τὸν πρίγκηπα τοῦ Ζοερβίλ, τὸν δούκα τοῦ Ἄμάλ καὶ τὸν δούκα τοῦ Μονπανσιέ. Οἱ υἱοὶ δ' οὗτοι τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ζῶσι πάντες πλὴν τοῦ πρωτότοκου Φερδινάνδου τοῦ Ὀρλεάν, ὅστις ἀπέθανε βασιλευσάντος ἔτι τοῦ πατρὸς πεσὼν ἀπὸ τῆς ἀμάξης. Τούτου δ' ὁ υἱὸς εἶναι ὁ κληρονόμος τῶν δικαιωμάτων τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου κόμης τῶν Παρισίων καὶ ὁ πρὸ μικροῦ ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας δούξ τοῦ Σάρτρ. Εἰς τοὺς κατέχοντα στρατιωτικὸς ἐν Γαλλίᾳ βαθμοὺς ἐκ τῶν Ὀρλεανιδῶν τούτων ἡγεμονοπαίδων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἀπέβλεπον τὰ ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας ληφθέντα γνωστὰ μέτρα. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848 ἰδρύσασα τὴν δευτέραν γαλλικὴν δημοκρατίαν ἐφυγάδευσε τὸν τε βασιλέα Λουδοβίκον Φιλίππον ἀποθανόντα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, οἵτινες ἐμείναν ἐξ ὀρίστοι μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ τῆν δευτέραν δημοκρατίαν καταλύσαντος αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Γ' (1870), ὅτε οἱ πρίγκηπες τοῦ

Ὀρλεάν ἐπὶ πύλῳ εἰς τὴν πρὸς τὴν Γερμανικὴν εἰσβολὴν παλαίουσιν πατρίδα, ὑπηρετήσαν αὐτὴν στρατιωτικῶς καὶ ἀνέκτησαν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Γ' δημοθεύσαν μεγάλην αὐτῶν περιουσίαν. Ἀπὸ τοῦ 1830 ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος καταπατήθη τῶν δικαιωμάτων τοῦ πρωτότοκου κλάδου, μέχρι τοῦ ἔτους 1872 οὐδεμία φυσικὴ ὑπέβη σχέσις μεταξύ τῶν Ὀρλεανιδῶν καὶ τοῦ κόμητος τοῦ Σαμβώρ. Ἀλλὰ τῷ 1872 τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως δεικνυούσης καὶ ἄλλως καὶ διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ Θιέρσου ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς φανερὰς τάσεως πρὸς παλιγόρθησιν τῆς μοναρχίας, οἱ πρίγκηπες τοῦ Ὀρλεάν θέλοντες νὰ διευκολύνωσι τὴν παλιγόρθησιν ταύτην, ἀνεγνώρισαν ἐπισήμως τὰ δικαιώματα τοῦ Σαμβώρ μεταβάντες εἰς Φροσδόρφ (ἐν Αὐστρίᾳ), ὅπου ὁ κόμης διατρίβει. Κατ' ἀκολουθίαν δὲ τῆς γενομένης ταύτης fusion, ὡς τὴν ὀνομαζοῦσι, τῶν δύο κλάδων τοῦ βουρβωνικοῦ οἴκου, μέλλει, φαίνεται, καὶ ὁ κόμης τοῦ Σαμβώρ νὰ ἐρίσῃ τὴν ἰσχυρίαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ τὸν κόμητα τῶν Παρισίων, ὑπεργεγονὸς ὅτι ἔχρη ὡς ἄμεσον ἐπακαλοῦθη τὴν εἰς ἐν συνένωσιν τῶν δύο ἐν Γαλλίᾳ βασιλικῶν κομμῶν, τοῦ τῶν Ὀρλεανιστῶν καὶ τοῦ τῶν νομιμοφρόνων. Ὁ κόμης τοῦ Σαμβώρ ὁ ἰδιόμορφος κατὰ τὸ 1872 νὰ γείνη διὰ τῆς βασιλικῆς φρονούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ἀλλ' εἰς πάντας εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ ἐπιμονή του εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν παλαιὰν κρινόστικτον λευκὴν σημαίαν τῆς μοναρχίας ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως δεκτικῆς γενομένης τριχόρου, ἐματαιώσε τοὺς ἐγκαρδίους πόθους καὶ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει πλειονοψηφούντων βασιλικῶν. Καὶ αὐταὶ μὲν εἶναι ἐν συνόψει αἱ περιπέτειαι τῶν δύο κλάδων τῶν ἐν Γαλλίᾳ Βουρβάνων, ἴδωμεν νῦν διὰ βραχυτάτων καὶ τοὺς συγγενεῖς κλάδους τῆς Ἰσπανίας, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Πάρμας.

Ἐν ἔτει 1700 ἀποθανόντος ἀτέκνου καὶ ἀνευ ἄλλων πλησιαιτέρων συγγενῶν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, Καρόλου τοῦ Β' ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὁ δούξ τῆς Ἀνδηγαιίας Φίλιππος, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ λεγομένου μεγάλου δελφίνου ἤτοι διαδόχου τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ', ὅστις διάδοχος ὅμως εἶχε προκαποθῆναι τοῦ πατρὸς. Ὁ Φίλιππος δ' οὗτος ἐκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Φίλιππος ὁ Ε' διὰ διαθήκης τοῦ Καρόλου Β' ὡς συγγενῆς, διότι ὁ Λουδοβίκος ΙΑ' ἔχει μόνον εἶχε σύζυγον Ἰσπανίδα ἰνφάντιδα, ἀλλ' ἦτο καὶ υἱὸς ἰνφάντιδος ὄθεν, τοῦ πρωτότοκου υἱοῦ τοῦ δελφίνου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ μὴ δυναμένων νὰ δεχθῶσι τὸ Ἰσπανικὸν στέμμα ἔνεκα τῶν ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ θρόνου δικαιωμάτων τῶν, ἤρχετο φυσικῶς ὁ δευτερότοκος Φίλιππος ὡς πλείονα πάν-

τὸς ἄλλου δικαιώματα ἔχων. Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Λεοπόλδος Α' ὁ Αὐστριακὸς πρόβαλε μετ' οὐ πολὺ ἄλλοις ἀξιώσει πρὸς τὰς τοῦ Λουδοβίκου ἐπὶ τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου διότι καὶ αὐτὸς ἦτο υἱὸς καὶ σύζυγος ἰνφάντιδος, μετὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι ἡ μήτηρ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Λουδοβίκου ἦσαν πρεσβύτεραι τῆς μητρὸς καὶ τῆς συζύγου τοῦ Λεοπόλδου. Ὅθεν ὁ ἐγγονὸς τοῦ Λουδοβίκου Φίλιππος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Λεοπόλδου ἀρχιδουξ Κάρολος (ὁ βραδύτερον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰωσήφ τοῦ Α' γενόμενος αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Γ') ἤρσαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ θρόνου καὶ ἡ δεινὴ ἐκεῖνη ἔρις, εἰς ἣν περιεβλήθη τὸ πλείστον τῆς Εὐρώπης ὀνομαζέται ὁ περὶ διαδοχῆς τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος. Δὲν ἔχομεν ἐδῶ νὰ ἀφηγηθῶμεν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, ὅστις μεγίστην ἔχει σπουδαιότητα ἐν τῇ νεωτέρᾳ τῆς Εὐρώπης ἱστορίᾳ, λέγομεν μόνον ὅτι ἔληξε διὰ τῶν συνθηκῶν τῆς Οὐτρέχτης καὶ τῆς Ραστάδης (1713-4) δι' ὧν πλείστοι μὲν ἐγένοντο μεταβολαὶ εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πράγματα, ἀνεγνωρίσθη δ' ὁ Βουρβάνος Φίλιππος ὁ Ε' ὡς βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας καὶ δι' αὐτοῦ ἀρχεῖται ὁ κλάδος τῶν Βουρβάνων τῆς Ἰσπανίας. Ἐξ οὗ τῶν Φιλίππου Βουρβάνου ἐβασίλευσαν ἐν Ἰσπανίᾳ μέχρι τοῦ 1808, ὅτε ὁ τότε πανίσχυρος Ναπολεὼν ὁ Α' ἐχειροτόνησε καὶ τῆς χώρας ἐκεῖνης βασιλέα τὸν ἀδελφὸν του Ἰωσήφ, ἀλλὰ τῷ 1813 ἐπανεκτῆσεν ὁ Βουρβάνος Φερδινάνδος Ζ' τὸν θρόνον κληρῶν διὰ διαθήκης διαδόχον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰσαβέλλαν Β' ἧτις καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῷ 1833. Ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φερδινάνδου δὸν Κάρολος ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ νόμιμον τῆς οὗτα κανονισθεῖσης διαδοχῆς διατείνόμενος ὅτι οἱ Βουρβάνοι ὄντες γαλλικῆς δυναστείας βλαστοὶ ὄφειλον νὰ ἀποδέχωνται τὸν ἐν τῇ γαλλικῇ μοναρχίᾳ ἰσχύοντα σαλικὸν λεγόμενον νόμον, κατ' ὃν ἀποκλείονται τοῦ θρόνου αἱ γυναῖκες, οἱ δὲ περὶ τὴν Ἰσαβέλλαν πάλιν διίσχυρίζοντο ὅτι ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ βασιλευσάντων Βουρβανικὸς κλάδος ἔπρεπε νὰ ἀποδέχῃ τὰ τῆς ἰσπανικῆς μοναρχίας νόμιμα, κατ' ἃ ἐβασίλευον ἐν ἑλλείψει ἄρρενος γόνου τὰ θήλεα τέκνα, ὅτι δ' ἄλλως ἡ διαθήκη τοῦ βασιλέως εἶχε λύσει ὀριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως τὸ ζήτημα. Ἐκ τούτου προήλθε φοβερὸς ἐμφύλιος πόλεμος μεταξύ τῶν ὀπαδῶν τῆς ἀπολύτου μοναρχίας ὑποστηριζόντων τὸν δὸν Κάρολον καὶ τῶν συνταγματικῶν μαχομένων ὑπὲρ τῆς Ἰσαβέλλης, ὅστις ἐπὶ ἑπτὰ ὅλα ἔτη παρετάθη μαστιζῶν τὴν Ἰσπανίαν. Ὁ νῦν ζῶν δὸν Κάρολος, ὃν εἶχομεν ἴδη καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ὅστις ἠθέλησε καὶ αὐτὸς ἐμφύλιον ὑποκινήσας πόλεμον νὰ διεκδικήσῃ πρὸς τινὲς ἐτῶν τὰ δικαιώματά του εἶναι ἐγγονὸς ἐκεῖνου τοῦ δὸν Κάρολου. Ὁ κόμης τοῦ Σαμ-

βῶρ ὡς ὑπέρμαχος τοῦ θείου δικαίου καὶ τῆς νομιμοφροσύνης ἔχει κηρυχθῆ ὑπὲρ τοῦ δὸν Κάρολου καὶ εἰς οὐδεμίαν εὐρίσκειται σχέσιν πρὸς τὸν ἐν Μαδρίτῃ τὰ νῦν βασιλευσάντα υἱὸν τῆς Ἰσαβέλλης Ἀλφόνσον τὸν ΙΒ', ὅστις πρὸς τινὲς ἐτῶν ἀνέκτησε τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον ἐξ οὗ τῷ 1808 εἶχεν ἐκβληθῆ ἡ μήτηρ του. Ἐκ πάντων τῶν θρόνων, ἐφ' ὧν ἐκάθησαν γόνου τοῦ περικλεοῦς καὶ ἱστορικωτάτου οἴκου τῶν Βουρβάνων μόνος ὁ Ἰσπανικὸς κατέχεται ἔτι ὑπὸ Βουρβωνίδου, ἀλλὰ καὶ τούτον τὸν Βουρβωνίδην θεωρεῖ ὡς παρανόμως βασιλευσάντα ὁ κυριώτατος τοῦ οἴκου ἀρχηγός. Διακλάδωσις τοῦ ἰσπανικοῦ οἴκου τῶν Βουρβάνων εἶναι ὁ οἴκος τῆς Νεαπόλεως. Δὲν ἦν προτιθέμεθα βεβαίως καὶ ἐνταῦθα νὰ ἐκθέσωμεν τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα πολυπλοκὸν καὶ περιεργὸν ἱστορίαν τοῦ βασιλείου τῶν δύο Σικελιῶν. Θέλομεν μόνον νὰ δεῖξωμεν πῶς οἱ Βουρβάνοι ἐβασίλευσαν ἐν Νεαπόλει.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου τοῦ περὶ διαδοχῆς τοῦ θρόνου ἡ Ἰσπανία διὰ τῶν γενομένων συνθηκῶν ἀπώλεσε τὸ τέως εἰς αὐτὴν ἀνήκον βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως ἢ τῶν δύο Σικελιῶν καὶ ἡ μὲν Νεάπολις ἐδόθη εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἡ δὲ Σικελία εἰς τὸν δούκα τῆς Σαβοῖας, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος ὅμως 1735 ἀνέκτησε καὶ πάλιν τὸ βασιλεῖον ἐκεῖνο ὁ ἰσπανικὸς οἴκος καὶ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ἀνηγορεύθη εἰς ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Βουρβωνίδου Φιλίππου Ε' βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ὁ Κάρολος ἢ δὸν Κάρολος Α', ἀλλ' ἀποθανόντος ἀτέκνου τῷ 1759 ἐν Ἰσπανίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Καρόλου Φερδινάνδου τοῦ Γ', ἐπορεύθη ὁ Κάρολος εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐγένετο βασιλεὺς τῆς χώρας ἐκεῖνης ὑπὸ τὸ ὄνομα Κάρολος Γ' (ἐν ᾧ ἐν Νεαπόλει ἦτο Α') καὶ ἀφῆκεν ἐν Νεαπόλει ὡς βασιλεὺς τὸν ὀκταετῆ τρίτον υἱὸν τοῦ Φερδινάνδου καὶ αὐτὸν καλούμενον. Ὁ Φερδινάνδος οὗτος Φερδινάνδος Α' καλούμενος ὡς βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως καὶ Φερδινάνδος Α' ὡς βασιλεὺς τῶν δύο Σικελιῶν, ὅστις εἶναι κυρίως ὁ πρῶτος τῶν Βουρβάνων τῆς Νεαπόλεως, ἀπώλεσε τῷ 1806 τὴν Νεάπολιν ἀρπαγείσας ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος καὶ παρ' αὐτοῦ δοθεῖσαν πρῶτον μὲν εἰς τὸν ἀδελφὸν του Ἰωσήφ, ἔπειτα δὲ εἰς τὸν Μυράτην καὶ περιερίσθη εἰς μόνην τὴν Σικελίαν. Τῷ 1815 ἀνέκτησε τὴν Νεάπολιν ὁ Φερδινάνδος Α', ἀποθανὼν δὲ τῷ 1825 ἀφῆκε διάδοχον τὸν Φραγκίσκον Α', ὃν πάλιν διεδέθη τῷ 1830 ὁ Φερδινάνδος Β' ὁ στιγματισθεὶς διὰ τοῦ ὀνόματος βασιλεὺς Βόμβας. Ὁ νεαρὸς τοῦ Βόμβας υἱὸς Φραγκίσκος ὁ Β' ἀναβὰς εἰς τὸν θρόνον τῷ 1859 εἶναι ὁ τελευταῖος Βουρβάνος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως. Κυριευθέντος τοῦ Κράτους τοῦ ὑπὸ τοῦ Γαριβάλδη καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ, οἵτινες ἐξεπροσώπων

Φαίνεται δὲ ὅτι ἐκ τῶν ἐντόμων οἱ μύρμηκες ὑπῆρξαν ἰδίως τὸ ἀντικείμενον τῶν πειραμάτων τοῦ Sir Lubbock, ἅτινα κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν ἐπιχειρηθέντων ὑπὸ ἄλλων ἐπιστημόνων, ὅτι ἐγένοντο μετὰ μεγίστης προσοχῆς ἐπὶ ὀρισμένων ἐντόμων, τὰ ὅποια προηγουμένως ἐσημείωσε διὰ διακριτικοῦ τινος γνωρίσματος, καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν φωλεῶν, ἃς ἐπὶ μακρὰς περιόδου ἐτήρει χάριν παρατηρήσεων. Ὁ Sir Lubbock πιστεύει ὅτι οἱ μύρμηκες εἰσι μᾶλλον κατὰλληλοι πρὸς παρατηρήσεις, εὐρίσκει ὅτι ἔχουσι τὴν νόησιν μᾶλλον ἀνεπτυγμένην καὶ λεπτοτέραν, τὴν δὲ φύσιν ἡμερωτέραν καὶ ἥττον εὐρέθιστον.

Διὰ τὰ πειράματα αὐτοῦ κατεσκευάζε μυρμηκίως τεχνητὰς ὡς ἐξῆς. Ἐλάμβανε δύο ὑάλιναις πλάκας ἐχούσας μέγεθος ὡς ἕγγιστα 10 τετραγωνικῶν δακτύλων καὶ κατεσκευάζε δι' αὐτῶν μικρὸν κιβώτιον διαφανὲς κλειόμενον δὲ ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους διὰ τεμαχίου ξύλου κινητοῦ μικρὸν ἔχοντος θύραν τὸ ὑάλινον τοῦτο κλωβίον ἐτήρει κεκαλυμμένον πάντοτε, πλην μόνον κατὰ τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἔκαμνε τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ διότι οἱ μύρμηκες δὲν ἀγαπῶσι τὸ φῶς ἐν ταῖς φωλεαῖς αὐτῶν.

Τοῦτου γενομένου ὁ Lubbock ἐσημείου διὰ μακρᾶς χρονιαστῆς κηλίδος ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ μύρμηκος, οὗς ἤθελε νὰ ὑποβάλλῃ εἰς παρατηρήσεις.

Ὁ βίος τοῦ μύρμηκος ἔχει τέσσαρας περιόδους. Πρώτη περίοδος εἶνε ἐκείνη, καθ' ἣν εὐρέθεται ἐν καταστάσει ἐμβρίου ἐν τῷ ὄψ, εἴτα λαμβάνει μορφήν σκώληκος, κατόπιν γίνεται χρυσάλις καὶ τελευταῖον ἐντομον τέλειον.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐρεθῶσι δύο εἴδη μυρμηκῶν ἔχοντα τὰς αὐτὰς ἔξεις, δὲν εἶνε δὲ πάντοτε εὐκόλον διὰ πολλοὺς λόγους νὰ ἐξακριβωθῆτι καλῶς τὰ ἦθη αὐτῶν. Καὶ πρῶτον τὸ πλεῖστον τοῦ βίου αὐτῶν διέρχονται ὑπὸ τὴν γῆν, τῶν δὲ νέων ἡ ἀνατροφή γίνεται πάντοτε ἐν τῷ σκότει· ἔπειτα οἱ μύρμηκες εἰσὶν ἰδιαζόντως κοινωνικὰ ζῷα καὶ ἐπομένως δύσκολον καθίστάται νὰ διατηρήσῃ τις χωριστὰ ἐν ἀποκεκλεισμένῳ μέρει μικρὸν μόνον ἀριθμὸν αὐτῶν· δυνατόν μάλιστα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ μεταβληθῶσιν ἐντελῶς αἱ ἔξεις αὐτῶν. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐξῆται τις νὰ διατηρήσῃ ὁλόκληρον τὴν κοινότητα, ὁ μέγας τῶν ἐντόμων ἀριθμὸς ἤθελεν ἐπιφέρει μεγάλην δυσκολίαν καὶ σύγχυσιν εἰς τὰς παρατηρήσεις· ἐπιπλέον δὲ παρετήρηθη ὅτι τὰ άτομα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους διαφέρουσι τὴν χαρακτῆρα, τὸ αὐτὸ δὲ άτομον δύναται νὰ ἀλλάξῃ διαγωγὴν, μεταβαλλομένων τῶν περιστάσεων.

Ἐπαγωγότατον ἀναγνώσμα ἀποτελοῦσι τὰ κεφάλαια, ἃσα ὁ Lubbock ἀφιερῶ εἰς περιγραφήν τῶν φωλεῶν, τῆς ἀρχῆς καὶ ὁργανώ-

σεως αὐτῶν, τῆς διανομῆς τῆς ἐργασίας, τῆς τροφῆς, καὶ ἀποταμιεύσεως ἐπιτηδείων, τῶν πολέμων τῶν ἐντόμων τούτων καὶ τῶν αἰχμαλωσιῶν, εἰς ἃς ἀγούσιν οἱ μὲν τοὺς δὲ. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα δὲ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν αἰσθημάτων τῶν μυρμηκῶν βέβαιον δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὅτι ἡ νευρική αὐτῶν κατάσταση εἶνε λίαν ἀνεπτυγμένη, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἔχουσι ἐπιθυμίας καὶ πάθη λίαν ζωηρά.

Αἱ κοινότητες αὐτῶν εἶνε ἐνίοτε τοσοῦτον πολυἀριθμοί, ὥστε δύναται νὰ πᾶραβληθῶσι πρὸς τὰς μεγάλας τῆς γῆς πρωτεύουσας, τοὺς Παρισίους, τὸ Λονδίον, τὸ Πεκίνον. Ἄλλ' ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶνε τὸ σπουδαιότερον· τὸ μᾶλλον σημεῖώσεως ἄξιον εἶνε ἡ διοργάνωσις τῆς κοινότητος, ἐν ἣ πάντα τὰ μέλη ἐργάζονται ἐν πλήρει ἀρμονίᾳ. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Sir Lubbock ἐπικρίνει καὶ ἀνασκευάζει τὰς παρατηρήσεις προηγουμένων αὐτοῦ ἐπιστημόνων, διαμψισθετῶν τὴν ὁρθότητα αὐτῶν περὶ τῆς ἀγαθότητος, τῆς ἀμοιβαίας συμπαθείας, ἃς εἶχον ἀποδώσει εἰς τοὺς μύρμηκας, διατεινόμενος μάλιστα ὅτι παρὰ τοῖς παραδόξοις τούτοις ἐντόμοις τὸ μῖσος εἶνε πάθος ἰσχυρότερον τῆς ἀγάπης.

Ἰσχυρότατον δ' ὡσούτως ἔχουσι καὶ τὸ αἰσθημα τῆς κοινότητος αὐτῶν, καὶ τῆσον, ὥστε οὐδέποτε εἶνε ἀνεκτὸς μύρμηξ εἰς κοινότητα ἐν ἣ εἶνε ξένος. Ἐκ τούτου δ' ἔπεται ἀναγκαστικῶς ὅτι οἱ μύρμηκες τῆς αὐτῆς κοινότητος δύναται εὐκόλως νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἀλλήλους, ὅπερ εἶνε λίαν θαυμαστόν, ἐὰν ληθῆ ὅτι ὄψιν ἢ βραχυτῆς τοῦ βίου καὶ τὸ ἀπειράριθμον αὐτῶν. Ὁ εἰς κοινότητα τινα παρεισδύσας ξένος μύρμηξ προσβάλλεται ἀμέσως, διώκεται ἢ φονεύεται. Περὶ τὸν δ' εἶνε ὅτι οἱ μύρμηκες ἀναγνωρίζουσι ἀλλήλους καὶ μετὰ μακρὸν ἔτι χωριστὸν μνηθὸν ὀλοκλήρων.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὁ Sir Lubbock ἐπεχείρησε πειράματα, ὧν παρέχει λεπτομερῆ ἀφήγησιν. Βεβαίωτατον φαίνεται, λέγει, ὅτι παρὰ τοῖς μύρμηξιν ἡ ἀναγνώρισις ἀλλήλων δὲν εἶνε προσωπικῆ, ἡ δὲ ἀρμονία αὐτῶν δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἕκαστος ἀναγνωρίζει ἀτομικῶς ἅλα τὰ ἄλλα τῆς Κοινότητος μέλη. Πρὸς τούτους τὸ γεγονός ὅτι δύναται νὰ ἀναγνωρίσωσι τοὺς φίλους των, καὶ ἂν ἔτι τεχνητῶς μεθυσθῶσιν, ὡς καὶ τοὺς ἐν τῇ φωλεᾷ αὐτῶν γεννηθέντας νεοσσούς, ἀλλ' ὑπὸ ξένων μυρμηκῶν ἀνατραφέντας, φαίνεται καταδεικνύον ὅτι ἡ ἀναγνώρισις δὲν γίνεται διὰ σημείου τινός ἰδιαιτέρου ἢ συνθήματος.

Ἐξαιρετικῶς ἀνεπτυγμένη εἰς τοὺς μύρμηκας εἶνε ἡ αἰσθησις τῆς ὀσφρῆσεως· σχεδὸν εἰς τὸν δρόμον αὐτῶν δὲν ὀδηγοῦνται ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἀλλ' ἀπλῶς κἀμνοῦσιν ἐπιβοηθητικὴν αὐ-

τῶν χρῆσιν, πολὺ ὅμως μικροτέραν ἢ ὅσην θὰ ἐκἀμνομεν ἡμεῖς ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν.

Τέλος περιεργόταται εἶνε αἱ ἀνακοινώσεις περὶ τὰς εὐκολίας τῶν μυρμηκῶν εἰς νόησιν τῆς γεωμετρικῆς διευθύνσεως καὶ εἰς εὐρεσιν τῆς ἔδου αὐτῶν, περὶ τοῦ τρόπου τοῦ εὐρίσκειν τὸ ἴχνη ἀλλήλων, ὡς καὶ περὶ τῆς εὐκολίας τῆς συνεννοήσεως αὐτῶν.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ βουλευτῆς Δ* παρουσιάζει εἰς τὸν ὑπουργὸν Τ* ἕνα νεοφώτιστον τοῦ κόμματος, ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα, ὅστις ὅμως κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ἐπέδειξε πλειοτέραν ζωηρότητα καὶ ἐλαφρότητα ἢ ἐμβριθείαν κρίσεως καὶ εὐφροσύνην. Τὴν ἐπιούσαν ὁ βουλευτῆς ἐρωτᾷ τὸν ὑπουργὸν πῶς τοῦ ἐφάνη ὁ νέος φίλος τοῦ κόμματος.

— Εἶνε ἀνθρώπος ὑψηλόσωμος καὶ καλοκαμωμένος, ἀπαντᾷ ὁ ὑπουργός.

— Γεγὼ τὸ κεφάλι πέτε μου, λέγει ὁ βουλευτῆς. Πῶς σὰς ἐφάνη τὸ πνεῦμά του;

— Νὰ σοῦ πῶ, φίλε μου. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν ὑψηλὸν ἀνάστημα ὁμοιάζουν κάποτε μετὰ σπητῆα ποὺ ἔχουν πολλὰ πατώματα· τὸ ἐπάνω πᾶνω εἶνε πάντοτε τὸ χειρότερον αἰγυρισμένον.

Ἐνίοτε ἡ φιλαργυρία εἶνε κληρονομικὴ ὡς ἀσθένεια ὀργανική.

Ὁ γνωστός φιλάργυρος Π. εἰσέρχεται εἰς τὸ Σολωνεῖον μετὰ τὸν ἐπταετῆ υἱόν του.

— Διαλέξε, τῷ λέγει πλησιαζῶν πρὸς τὸ ἐκτεθειμένον γλυκίσμα.

Ὁ υἱὸς ἀπέπτειται ἐπὶ μακρόν.

— Ἐδιάλεξες; ἐπαναλαμβάνει ὁ πατήρ.

— Μάλιστα, ἀπαντᾷ ὁ υἱός, θέλω νὰ σοῦ δώσω ἕνα ἀπὸ ἐκεῖνα ἐκεῖ τὰ... ἀσημένια κουταλάκια.

Ὁ Ἀγαθόπουλος προσέρχεται εἰς τὸν δεξιώτερον ὀδοντοίατρον τῆς πρωτεύουσας ὅπως ἐπιζῶσα ἀλοοῦντα ὀδόντα.

Ὁ ἰατρός εἰς-μίαν στιγμὴν, πρὶν προφθάσῃ νὰ φωνάξῃ κἀν ὁ Ἀγαθόπουλος, ἐκρίζει τὸν ὀδόντα.

— Τί σὰς χρεωστώ, γαστρέ; ἐρωτᾷ ὁ Ἀγαθόπουλος ἐνθουσιασμένος ἐκ τῆς ταχύτητος.

— Πέντε φράγκα, ἀπαντᾷ ὁ ὀδοντοίατρος.

— Πέντε φράγκα! Ἄμ. ἐγὼ ἐπήγα πέρυσιν εἰς ἕνα παρμπέτη καὶ ἐπήρε μετὰ τανάλα μίαν πῆχη, καὶ μοῦ ἐτραβούσε τὸ δόντι μισὴ ὥρα, καὶ μετ' ἔφερε γύρω στὴν κάμαρη τρεῖς φορὰς

ἀπὸ τὸ τραβήγμα καὶ μοῦ πῆρε μόνον ἕνα φράγκα, καὶ θὰ πληρώσω ἑσὺς γιὰ μετὰ στιγμὸν μούλα πέντε;

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ὁ φιλόδοξος δι' ἕνα μόνον λόγον ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του: διὰ νὰ κυβερνήσῃ αὐτήν.

Ὅταν οἱ λαοὶ θὰ παύσωνται πιστεύοντες εἰς σωτήρας, τότε μόνον θέλουσι σωθῆ.

Τῶν μικρῶν ἡ ἀρετὴ στηρίζεται συνήθως ἐπὶ τῆς ἀρετῆς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὡς τὰ λεπτὰ ἐκεῖνα φυτὰ, ἅτινα ἀναρριχῶνται εἰς τὸν καρμὸν δρυός, ἕνα μὴ καταπατηθῶσιν.

Ἡ ἀσθένεια τοῦ χαρακτῆρος εἶνε πολὺ χειρότερον κακὸν ἢ ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη· δύναται τις νὰ ἐκτιμᾷ τὸν ἰσχυρογνώμονα, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν ἀσθενεὺς χαρακτῆρος ἄνθρωπον.

Ὅ,τι ἡ κερημενὴ ταχύτης ἐν τῇ φυσικῇ, τοῦτο ἐν τῇ ἠθικῇ ἡ ἔξις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ πίστις τοῦ κυνός. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ μηχανικὸς σιδηροδρομικῆς τινος ἀμαξοστοιχίας τῆς Ἀγγλίας διέκρινε σῶμα ἀνθρώπινον ἐκτάδην κείμενον. Παρ' αὐτῷ δ' εἶδε μεγαλόσωμον κύνα κρατοῦντα διὰ τῶν ὀδόντων αὐτοῦ τὸ ἐπανωφύριον τοῦ νεκροῦ, καὶ ἀπελπιστικῶς καταβάλλοντα ἀγῶνας ὅπως ἐλύσῃ αὐτὸ ἔξω τῶν τροχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου. Πρὶν ὁ μηχανικὸς προφθάσῃ νὰ σταματήσῃ τὴν ἀμαξοστοιχίαν αὐτὴ προύχωρησε μέχρι τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῶν πετρῶν χρησιμεῖον μηχανήμα ἐσφενδόνησε δέκα βήματα μακρὰν τὸν κύνα, συγχρόνως δὲ καὶ τὸν ἄνθρωπον, διότι στερεῶς ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων ἐκράτει αὐτὸν ὁ κύων. Σταματησάσης τῆς ἀμαξοστοιχίας ἀστυνομικὸς τις ὑπάλληλος καὶ πολλοὶ παύροι κατέβησαν ὅπως ἴδωσι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀδύνατον ὑπῆρξεν εἰς αὐτοὺς νὰ πλησιάσωσι τὸν νεκρὸν, διότι ὁ κύων κατεκλίθη παρ' αὐτῶν ὠρούμενος καὶ ἀπειλητικῶς δεικνύων τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. Ἐν τούτοις ὁ ἄνθρωπος ἀνεγνωρίσθη ὅτι ἦτο τις ὀνόματι Γεώργιος Νεβόε, κάτοικος τῆς παρλιεμένης πόλεως, καὶ ὅτι ὁ κύων ἐκεῖνος ἦτο ἰδικὸς του. Ὑπετέθη ὅτι ὁ Νεβόε διαβαίνων ἐκεῖθεν κατέπεσε, καὶ κτυπήσας ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς ἐπὶ τρεχίτις τὴν κεφαλὴν ἐξέπνευσε. Ὁ ἀστυνα-

μικὸς ὑπάλληλος ματαιῶς προσπαθῆσας ν' ἐπαμακρύνῃ τὸν κύνα ἐπουροδόγησε κατ' αὐτοῦ. Τὸ γενναῖον ζῷον ἐπλήγη διὰ σφαίρας τὴν κεφαλὴν ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν του, μόνον δὲ δευτέρῃ ἐν τῇ κεφαλῇ σφαίρα ἠνάγκασεν αὐτὸ ν' ἀπέλθῃ. Ἀπῆλθε δὲ βραδέως, σφαλλόμενον ὡς μεθίον, καὶ τότε μόνον ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος καὶ οἱ ἄλλοι ἐπλησίασαν εἰς τὸ σῶμα. Παρευθὺς κλητὴρ ἐστάλη νὰ μηνύσῃ εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ τὸ δυστύχημα. Ἀλλ' αὕτη ἐκαρπαδύκει ἤδη ἐναγωνίως τοιοῦτό τι θλιβερὸν ἄγγελμα, διότι προεμήνυσεν αὐτῇ τοῦτο ὁ κύων, ὅστις ἀφίκετο εἰς τὸν οἶκον καθηρημαγμένος καὶ χλωαίνων, καὶ περιεφέρετο περὶ τὴν δέσποιναν αὐτοῦ θρηνώδεις ἐκβάλλων ὠρυγὰς, ἀπέφθον τροφοῦ καὶ πόσεως. Ὁ τελαίτωρος κύων τόσον φρικωδῶς εἶχε τραυματισθῆ, ὥστε ἐξ οὐκτου δι' ἄλλης σφαίρας ἀπετελείωσαν αὐτόν!

Οὐδαμοῦ ἄλλοι ἔχει ἡ βασιλικὴ ἐξουσία πλείους ἐνοχλήσεις ἢ ἐν Ἀφρικῇ. Ὁ τῆς ἡπείρου ταύτης περιβόητος Ἰάλλος περιηγητὴς Παῦλος Σολελιέ, ἐπελθὼν τὸ βασιλεῖον Κάφα ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ, ἐπέστειλεν ἐξ Ἀγκυρῆς εἰς Παρισίους ἄλλα ἀνέκδοτα καὶ τῶδε: «Οὐδενὶ τρόπῳ ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν τοῦ Κάφα ἢ τὴν χώρα αὕτη εἶνε ἡ πατρίς τῶν μυστηρίων. Οὐδεὶς τῶν ὑπακόων εἰμπορεῖ νὰ ἴδῃ τὸν βασιλέα του. Προσκαλούμενοι εἰς ἀκράσιν οἱ ὑπουργοὶ καὶ μεγιστάνες εἰσέρχονται εἰς τὴν αἴθουσαν ὀπισθοβατικῶς, ἔχοντες τῆς κεφαλῆς περιεκαλυμμένην εἰς σάκον ἐκ θηρείων πελλῶν. Ὁ μονάρχης κρύπτεται ὀπισθεν αὐλαίας· ἐὰν δὲ ποτε οὕτως βουλευθῆ νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἀνακτόρων, τὸν περικαλύπτει ἡ βασίλισσα εἰς σάκον, εἶτα δὲ τὸν ἀναδιβάλλει ἐπὶ τὸν παλαιότατον καὶ ἡμερώτατον τῶν βασιλείων ἵππων· τέσσαρες αὐλικοὶ κρατοῦσι τὰ ἦνιά, πᾶμπολλοὶ δὲ εὐνοῦχοι ἀπωθοῦσι τοὺς περιέργους διὰ μαστίγων καὶ βροσάων. Ὁ σεμνόμενος, ὅτι εἶδε τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, κινδυνεύει νὰ καταδικασθῆ εἰς θάνατον».

Μεταξὺ τῶν ἀντικειμένων, διὰ τὰ ὅποια οἱ φιλόσοφοι ἀσμένως πληρώνου ὑπερβολικὰς τιμὰς, εἶνε καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα πρὸ πάντων ὅταν προέρχονται ἐξ ἐργαστηρίων γνωστῶν ὄργανοποιῶν, ἢ ὑπῆρξαν ἄλλοτε κτῆμα διασημοῦ τινὸς προσώπου μουσικοῦ ἢ μὴ. Οὕτως ἐπωλήθη ἐσχάτως ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ δημοπρασίας ἐν βιολίον, ἔργον τοῦ Ἀντωνίου Στραδουαρίου κατασκευασθὲν τῷ 1687 ἀντὶ πεντακοσίων λιρῶν στερλινῶν. Τὸ ὄργανον τοῦτο εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁ Ἰσπανὸς Στραδουάριος» καὶ ἐκομίσθη εἰς Ἀγγλίαν ὑπὸ τοῦ Ὁλ Βούλλ. Ἐν ἑτέρῳ βιολίον, ἔργον τοῦ Ἰω-

σήφ Γουερνερίου κατασκευασθὲν τῷ 1738 ἐπωλήθη ἀντὶ λιρῶν διακοσίων ἐνενηκοντα. Ἐν ἑτέρῳ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιηθὲν τῷ 1739 ἀντὶ λιρῶν 245. Ἐνῶ ἐν βιολονσέλον ἔργον τοῦ Φραγκίσκου Ρουερίου καὶ κτῆμα ἄλλοτε τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γεωργίου ἐπωλήθη ἀντὶ 330 λιρῶν στερλινῶν.

Ἐὰν θέσωμεν τὸ προῖον τῆς ἐργασίας ἴσον τῷ 100, ἡ διαμοίρασις αὐτοῦ μεταξὺ τοῦ ἐργάτου τοῦ μισθοῦντος αὐτὸν κεφαλαιούχου καὶ τῆς φορολογούσης κυβερνήσεως γίνεται ὡς ἑξῆς: Ἐν Ἀγγλίᾳ 56 τοῖς ἑκατὸν λαμβάνει ὁ ἐργάτης, 21 ὁ κεφαλαιούχος, καὶ 23 ἡ κυβέρνησις. Ἐν Γαλλίᾳ ὁ ἐργάτης λαμβάνει 47, ὁ κεφαλαιούχος 36, ἡ δὲ κυβέρνησις 17. Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ὁ ἐργάτης λαμβάνει 72, ὁ κεφαλαιούχος 23 καὶ μόνον 3 ἡ κυβέρνησις. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ μὲν ὠφελεῖται τὰ μέγιστα ὁ κεφαλαιούχος, ἐν Ἀμερικῇ δὲ ὁ ἐργάτης, ἐνῶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ κυβέρνησις λαμβάνει τόσα ὅσα ὁ κεφαλαιούχος ἐν Ἀμερικῇ.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἐπισήμους πληροφορίας ὁ καθαρισμὸς τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων στοιχίζει εἰς τὴν πόλιν ταύτην 5,243,000 φρ. κατ' ἔτος. Το ἔργον εἶνε ἀνατεθειμένον εἰς 3,016 άτομα, ὧν 820 εἶνε τακτικοὶ σαρῶται, 2,010 ἑκτακτοὶ καὶ 186 ἀμαξήλαται ἢ καραγωγεῖς, ὡς τοὺς ὀνομάζομεν ἐνταῦθα. Οἱ τακτικοὶ σαρῶται λαμβάνουσι 100 φρ. κατὰ μῆνα· οἱ ἑκτακτοὶ πληρώνονται 30 λεπτὰ τὴν ὥραν. Ἡ ὅλη δαπάνη τῆς διατηρήσεως τοῦ καθαρισμοῦ καὶ τῆς ἐπιδιορθώσεως τῶν μὲν ὁδῶν εἶνε 8,502,000, τῶν δὲ πεζοδρομίων καὶ παρῶδων 1,265,000, ἢ ἐν ὅλῳ 9,767,000 φράγκων κατ' ἔτος.

Σινική παράδοσις. — Φιλόσοφος περιπατεῖ ἡμέραν τινὰ ἐν τινι νεκροταφείῳ, μετὰ μελαγχολίας προσβλέπων τοὺς πολλοὺς ἐν αὐτῷ τάφους. Αἰφνης διακρίνει ὄχραν καὶ λευκίμονα (τὸ λευκὸν χρῶμα ἐν Κίνα χρησιμεύει εἰς ἐνδειξὴν πένθους) νεαρὰν γυναῖκα, γονυπετῆ ἐπὶ νεοῦ μνήματος καὶ κινουσαν μετὰ θλίψεως τὸ ριπίδιον αὐτῆς ἐπ' αὐτοῦ. Πλησιάζει ἡρέμα πρὸς τὴν πενθοῦσαν καὶ τὴν ἐρωτᾷ:

— Τὸν σύζυγόν σας θρηνεῖτε;
— Τὸν σύζυγόν μου, ἀπακρίνεται αὕτη.
— Ἀλλὰ διατί, ἐρωτᾷ ὁ φιλόσοφος, κινεῖτε τὸ ριπίδιόν σας ἐπὶ τοῦ τάφου του;
— Ἄ! εἶπεν ἡ νεαρὰ χήρα, διότι τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῷ ὄρκισθην νὰ μὴν ὑπανδρευθῶ ἐφόσον ὁ τάφος του δὲν ἐξηρανθῆ· ἐρχομαι δὲ καθ' ἡμέραν καὶ τὸν ἀερίζω διὰ νὰ περάσῃ τὸ ταχύτερον ἡ ὑγρασία!